

22 mei 2022

SOLI DEO GLORIA

Ezechiël 36, vers 16 t/m 38

Alomvattende redding

In mijn opleiding tot interimpredikant is een van de belangrijke dingen die ik heb geleerd dat je vaak op meerdere manieren aan een verandering moet werken. Als er in een gemeente bijvoorbeeld wat opgelost moet worden, moet je op meerdere schaakborden tegelijkertijd spelen. Want een probleem, een vraagstuk, een zoeken naar de toekomst is meestal niet zo eenvoudig, maar heeft vaak meerdere kanten. En dat vraagt daarom ook om een meervoudige aanpak.

Je ziet het bijvoorbeeld ook bij bedrijven en organisaties: dan komt er een nieuwe leider, een nieuwe directeur, maar dat betekent nog niet dat het bedrijf verandert. Er is ook nog zoiets als een bedrijfs-cultuur en tal van andere factoren die bepalend zijn.

Waarom begin ik met dit wat technische voorbeeld? Nu, ik zie in het boek Ezechiël de Heere God ook op heel veel terreinen met Zijn volk aan de slag gaan. Het volk Israël bevond zich in diepe crisis. Een crisis die wij ons nauwelijks voor kunnen stellen. Nu, als je aan de Oekraïense vluchtelingen denkt, dan krijg je er misschien een beeld bij wat het volk Israël moest meemaken: alles moeten loslaten..., leven in een vreemd land... Maar hier word je in Nederland als Oekraïners op zich nog aardig opgevangen en welkom geheten (in tegenstelling tot mensen uit andere landen!) maar het volk Israël had het daar in Babel samen met Ezechiël *nog* lastiger: zij zaten daar als *gevangenen*. Zij waren afgevoerd. En alles kwijt. Overgeleverd aan de vijand met zijn goden. En inmiddels had Ezechiël namens God aan zijn volk daar in het rijk van Babel ook bekend gemaakt dat Jeruzalem was omsingeld en zal worden aangevallen. De stad van God, de stad van de tempel, stond op het punt verwoest te worden..., ja, was al verslagen (33:22). Alle hoop, alle strohalmen waar men zich aan vasthield, glipten door de vingers... Stel je voor: jarenlang in een ander land opgesloten zitten en alleen maar negatieve berichten ontvangen vanuit het thuisland. Dat maakt je zo moedeloos.

Maar nu, na al die profetieën van Gods oordeel en Gods straffen, mag Ezechiël eindelijk hoop verkondigen! En dat doet hij niet in een of twee hoofdstukken. Nee, hij heeft er heel wat hoofdstukken voor nodig. Hoofdstuk 34 tot en met 48. Want Gods redding, de verandering die God gaat brengen, is zo alomvattend. God gaat – zo zou je kunnen zeggen met het voorbeeld waarmee ik begon - op allerlei terreinen aan de slag. Gods redding is veelzijdig! Allereerst vervangt God het management. Want de leiders van het volk – zo hoorden wij vorige week – hadden gefaald. Zij waren bijzonder zelfzuchtig geweest. Zij hadden het land in de afgrond laten storten, doordat zij armoede en allerlei onrecht lieten blijven bestaan en doordat zij ook een bijzonder slecht voorbeeld waren wat betreft de dienst aan God. God vervangt die herders van het volk en zal Zelf als Herder van het volk optreden. Dat hoorden wij vorige week.

Maar de redding die God brengt betekent nog veel meer. God zal al die verspreide schapen, al die schapen die uiteengedreven waren door de vijand, weer verza-

melen en terugbrengen naar de kudde (vers 24). God zal hen opzoeken. Hen tot één kudde, een volk maken. Een eenheid laten vormen. En... God zal ook een *innerlijke* verandering teweegbrengen. Een tekst waar wij straks naar gaan kijken (vers 26) zegt: God zal aan Zijn volk een nieuw hart en een nieuwe geest geven. Echte verandering komt namelijk van binnenuit. Een echte verandering vindt dan plaats, wanneer het uit de personen zelf komt, om wie het gaat. ... En dan zal God tenslotte ook nog eens heel het land transformeren: uit de puinhopen die de vijand heeft achtergelaten zullen weer steden verreizen en velden met graan zichtbaar worden en weilanden en wijngaarden. Het zal – zo zegt Ezechiël in vers 35 – een hof van Eden worden. Een paradijs! God zal werkelijk alles faciliteren om voor een totale verandering voor Zijn volk te zorgen.

Ik stop hier heel even - ook al wil ik nog heel veel meer gaan zeggen – maar die redding die God brengt, die is dus echt allesomvattend. Wij leven nu in de weken tussen Pasen en Pinksteren... de liederen over de redding van Pasen die klinken nog wat na en zullen met Pinksteren weer extra luid klinken... maar die redding waarin wij geloven en die wij elke zondag belijden en vieren, is dus allesomvattend. Soms wordt in de kerk Gods redding wat versmald tot: dat onze zonden vergeven zijn. Ja, dat ook. Dat allereerst. Maar ook: *een heel nieuw leven*. Een totaal andere manier van in het leven staan. En ook: die *toekomst* die God zal brengen. En dat niet alleen voor mij, ik die zo druk ben met mijn eigen leventje, maar voor *heel die wereld*. Een persoonlijke en een wereldomvattende redding. Een geestelijke en lichamelijke redding. Innerlijk en uiterlijk. Een verandering voor nu en een eeuwigdurende verandering. Zo omvattend, zo veelzijdig is Gods reddend werk. We hebben heel de Bijbel en wij hebben elkaar heel hard nodig om steeds iets van die redding die God voor ons op het oog heeft, te bevatten.

Omwille van Mijn eer!

Maar nu iets anders...: God laat in de woorden die Hij Ezechiël laat spreken over de aanstaande redding iets heel duidelijk tot uiting komen, namelijk dit: Ik doe dit niet omwille van jullie, maar omwille van Mijn eigen Naam. Bijvoorbeeld vers 22: 'Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om u, huis van Israël, maar om Mijn heilige Naam, die u ontheiligt hebt onder de volken waar u gegaan bent'. God doet niet omwille van Zijn volk, maar allereerst omwille van Zichzelf. Want Zijn Naam staat hier op het spel.

Hoe zit dat? Ik leg het uit: God had Zich in Zijn liefde aan het volk Israël verbonden. Denk maar aan de bevrijding en de uittocht uit Egypte. God liet Zich daarom de God van Israël noemen. Hij was de God van Abraham, Izak en Jakob, de God van de voorvaders van Israël. Maar nu was dit volk Israël zozeer van God losgeraakt, dat God – menselijk gezegd – niet anders kon dan het volk maar loslaten. Het volk had Gods liefde zo op de proef gesteld en zo te grabbel gegooid... God kon gewoon niet meer met Zijn volk verder. Hij was bijzonder in Zijn eer aangetast en Zijn liefde was diep gekrenkt. Er was een radicale breuk ontstaan. Met alle gevolgen van dien. Ballingschap. Daar zat het volk nu in Babel... En moet je je voorstellen: die Israëlieten waren als gevangenen meegenomen door de koning

van Babel. 'Wie zijn dat?', zo moeten de mensen in het Babylonische rijk aan de soldaten hebben gevraagd. 'Dat zijn Israëlieten.' 'Oh, was het een zware strijd?' 'Ja, dat wel. Maar wij hebben overwonnen. Wij hebben de stad Jeruzalem, hun hoofdstad, omsingeld en binnenkort gaat die tempel van hun God eraan.' 'Leve onze god Marduk! Hij heeft ons de overwinning gegeven. De God van die Israëlieten was veel te slap...' Zo werd er over de God van Israël gesproken. Gelachen. Ook onder de volken rondom Israël moet er zo over God zijn gedacht en gesproken. Een aanfluiting voor de God van Israël. En daarom treedt God nu op. Heel de wereld moet weten, dat Hij God is. Het volk had Zijn Naam ontheiligd, zo vertelde Ezechiël. Zij hadden ervoor gezorgd dat er om Gods Naam werd gelachen, dat Zijn Naam werd bespot..., maar God zal er nu voor zorgen dat Zijn Naam geheiligd zal worden. 'Uw Naam worde geheiligd'. Vers 23: Ik zal Mijn grote Naam heiligen, die onder de heidenvolken ontheiligd is, die u in hun midden ontheiligd hebt. Dan zullen de volken weten dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik in u voor hun ogen geheiligd wordt.'

Hoe klinkt dat voor u, als God zo benadrukt: 'Ik doe het niet voor jullie hoor, maar voor Mijn eigen eer'. Als een medemens zoiets zou zeggen, dan zou dat heel raar klinken. 'Ik kom je helpen schilderen, maar dat doe ik niet om ervoor te zorgen dat jij er weer netjes bij zit, maar zodat de mensen weten dat ik je heb geholpen.' Dat klinkt heel hoogmoedig, zelfzuchtig: een ander helpen om podium voor jezelf te creëren. Daarom vind ik het wel belangrijk om daar nu even bij stil te staan en iets over te zeggen. Niet om alles te begrijpen, maar wel om misverstanden te voorkomen.

'Ik doe het niet omwille van jullie, maar puur omwille van Mijn Naam'... Ten eerste had God natuurlijk een reden om het op deze manier te doen: Zijn Naam was te grabbel gegooid. God had alle reden om – menselijk gezegd – voor Zichzelf op te komen.

Maar dat God zegt 'Ik doe het niet omwille van jullie, maar omwille van Mijn Naam alleen', dat zet Israël – en daardoor ook ons – ook even op de juiste plek. Niet de mens staat centraal op deze wereld, maar God. Dat kan je je nauwelijks voorstellen als je in een samenleving opgroeit, waar alles vanuit de mens wordt beredeneerd... en waar God een probleem voor ons mensen lijkt te zijn geworden om in te geloven... Maar het is dus precies andersom: wij zijn het probleem, niet God. En: het draait hier niet om ons, maar om God. God is er niet voor ons – om ons te helpen en te steunen en het leven aangenaam te maken – wij zijn er allereerst voor God. 'Waarom zijn wij hier op aarde?', zo begint de Rooms-katholieke Catechismus. Antwoord: 'wij zijn hier op aarde om God te dienen.' Dat vraagt steeds weer een omdenken. Ook een bewust zijn van hoe haaks dit staat op hoe wij het vaak beleven. Vaak – niet altijd – gaat het bij het gelovig-zijn toch om dingen als 'het geeft mij rust', of 'ik ervaar kracht', of 'ik voel mij er prettig bij'. Nu dat is allemaal niet verkeerd – heel goed zelfs! – maar toch: het gaat niet allereerst om mij en mijn welbevinden, maar om God.

God heeft heel deze werkelijkheid in handen. Aan God behoort heel deze wereld toe. Mijn leven behoort Hem toe. Hij is onze Schepper. Degene Die ons heeft bedacht. Die een doel met ons heeft. Alle eer aan God.

En daarom komt God op voor Zijn eigen eer. Is dat egocentrisch? In zekere zin wel ja, maar daar heeft God in tegenstelling tot ons mensen dus alle recht op. Maar ik wil er ook nog iets anders over zeggen: als God de eer krijgt, dan is dat niet *ten koste* van ons mensen, maar dan zullen wij daar juist gelukkig van worden. En dat vind ik belangrijk: als God de eer krijgt – zoals Hij volgens de woorden van Ezechiël Zijn eer opeist – als God de eer krijgt, dan zal dat voor ons tot zegen zijn, dan zal dat voor ons tot een vreugde zijn.

Daarom zie je in de Bijbel ook steeds die psalmschrijvers zo gelukkig zijn, als zij God eren. Ze doen dit niet uit verplichting. Omdat het nu eenmaal moet. 'Zo hoort het.' Nee, in het eren van God vinden de psalmdichters hun vreugde. Zoals psalm 43: 'dan ga ik op tot Gods altaren, tot God, mijn God, de bron van vreugde!' God Die de dichter eindeloos verheugt! Gods eer, dat is geen 'moeten', dat is vreugde. Want: God is Zelf de bron van alle vreugde. Als je om je heen kijkt hè? Al die dingen die God heeft gemaakt, al die kleuren, die bloemen en bomen, die dieren, die mensen... Maar ook: de liefde die er op deze wereld is..., wat een geschenk. Ondanks alle hardheid op deze wereld, is er gelukkig ook nog heel veel liefde. Zorg voor elkaar. Opoffering. Nu, dat alles komt uit God. God is de bron van vreugde. De bron van creativiteit. Het summum van genieten. God is de bron van liefde. Van pure, gunnende, alles gevende liefde. Als God de eer krijgt, dan doet dat dus geen afbreuk aan onze vreugde, ons geluk..., maar dan staan wij in verbinding met ons ware geluk, met de diepste vreugde, met de allergrootste liefde.

Denk bijvoorbeeld – om het even wat concreter te maken - aan hoe een trotse moeder over haar zoon kan spreken. Als zij over hem vertelt, dan houdt ze niet op. Hoe zorgzaam hij is. Hoe niets hem te veel is. Hoe hij belangstelling toont. Als omstanders word je er soms moe van, want je hebt het verhaal al tig keer gehoord... Maar als je naar die moeder kijkt..., ja, je ziet haar stralen. Is het voor haar geen last om zo over haar zoon te moeten praten? Doet ze dat niet al zuchtend? Nee, ze straalt! Ze kan niet anders. Ze kan niet eens ophouden. Hoe meer ze over hem vertelt, hoe meer haar weer te binnen schiet. Haar zoon met woorden te vereren, daar wordt ze juist zelf gelukkig van. Nu, dat is het met die eer van God! En dan nog veel groter. Als God aan Zijn eer komt, dan betekent dat voor ons het volmaakte geluk.

John Piper, een Amerikaans theoloog, zegt daarom over al die mensen die God niet dienen, maar die zoveel mogelijk proberen te genieten van het leven: ze doen zichzelf tekort. Ze genieten niet te veel, ze genieten juist te weinig. Want het maximale genieten lukt niet met vakanties, met geld, met dingen doen, met... Het maximale genieten vind je alleen in het eren van God. Want dan ben je bij de Bron van alle vreugde, genieten, liefde en leven.

Het is dus niet: of God dienen, of alle vrijheid hebben. Of je aan Gods geboden houden, of grenzeloos genieten. Of je inzetten voor God, of denken om jezelf. Nee, de ware vrijheid vind je bij God. Het grenzeloze genieten bestaat in de verbinding met God. Jezelf echt vreugde, rust en vrede gunnen, dat doe je door je te richten op God. Want God is de bron van alle vreugde. 'Dan ga ik op tot Gods altaren, tot God, mijn God, de bron van vreugd!'

Als je dit allemaal bedenkt, dan is het dus juist prachtig als je in Ezechiël 36 steeds leest, hoe God opkomt voor Zijn eer. Niet ten koste van Zijn volk Israël, maar juist ook tot zegen van hen en tot zegen van heel de wereld. 'Dan zullen de volken weten, dat Ik de HEERE ben' (vers 23). De redding van Ezechiëls volk, waarbij God alle eer opeist, heeft zelfs een missionair karakter. God betreft heel de wereld erbij.

Een nieuw hart en een nieuwe geest

Nu weer even terug: Gods redding is allesomvattend, zo begon ik de preek. Het is niet alleen een nieuw management – God als de nieuwe, de enige Herder voor Zijn volk – maar het is veel meer. Het gaat ook een innerlijke verandering voor het volk. Daar gaan wij nu tenslotte naar kijken. Vers 26-27: 'dan zal Ik u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit uw lichaam wegnemen en u een hart van vlees geven. Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt.'

Tja, als God Zijn volk alleen zou hebben teruggebracht naar het land Israël, dan zou Hij waarschijnlijk wel geëerd en geprezen worden, maar tot hoelang zou het duren tot de geschiedenis zich weer zou gaan herhalen: opnieuw God vergeten, door God verlaten worden, gedepoteerd worden, gered moeten worden door God? Als God zo gesteld is op Zijn eer, dan is er meer nodig dan een verandering in omstandigheden. Dan is er een innerlijke verandering bij ons mensen nodig. Daar zullen wij straks met Pinksteren meer over horen, maar nu alvast heel even: God wil daarom ons hart nieuw maken. Nou, nog sterker: Hij wil ons een nieuw hart geven, zo vertelt Ezechiël. Werkelijk een *harttransplantatie*: het oude hart verwijderen en een nieuw hart terugplaatsen.

Even iets over de Bijbelse terminologie: het 'hart' staat in de Bijbel voor de wil van de mens. Vanuit het hart worden de beslissingen genomen, stappen gezet. Het gaat bij het 'hart' in de Bijbel niet zozeer om de emoties (die zitten volgens het Bijbelse mensbeeld ergens in je nieren), maar om de wilskracht. En de geest van de mens staat in de Bijbel voor levenskracht en motivatie, je 'drive'.

Ik zal u een nieuw hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste. Dat is een bemoediging van God. Hoe komt het goed met dat volk in ballingschap? Hoe zou het goed kunnen blijven gaan? *God* neemt hierin verantwoordelijkheid. Hij roept niet en eist niet. Hij geeft. Zodat zij Hem straks kunnen dienen. Zodat zij Hem zullen dienen vanuit hun hart, met hun geest en lichaam, helemaal. Natuurlijk blijven wij mensen daarin een eigen verantwoordelijkheid houden. We komen hier bij een van de moeilijkste vraagstukken van de Bijbel: gaat het nu om je eigen keuze, of legt God het in je hart? Gaat het om hoe jij gelooft en kiest en leeft, of wordt het je door God gegeven om te kunnen geloven en te kiezen en goed te doen? Het is en-en. Ik ga er hier niet te lang op door, want dan raakt u de draad kwijt (of ik), maar hier uit de mond van Ezechiël linkt een prachtige bemoediging: God geeft het Zijn volk in het hart om Hem te dienen. Hij geeft hun daarvoor een nieuw hart. Hun stenen hart wordt verwijderd, het hart dat niet meer kon voelen, niet meer toe kon laten, dat afgesloten was en

alleen met zichzelf bezig was. En een hart van vlees wordt teruggeplaatst: een hart dat kan voelen. Een hart dat pijn en vreugde kan ervaren. Een hart dat ontvankelijk is. Dat open kan staan voor liefde. Een hart dat kan kiezen om lief te hebben, om God te dienen, om vol te houden, om ondanks omstandigheden standvastig te blijven. Een hart, gevuld met Gods Geest.

Ik hoop eigenlijk dat u al zo'n harttransplantatie heeft gehad. Ik kan u niet vertellen hoe u eraan kunt komen. Want we kunnen het niet maken of kopen. Het is een geschenk van God. Genade. Maar omdat het 100 % genade is, mag u er ook op vertrouwen dat God zo met uw en jouw hart aan de slag wilt gaan. Aan ons de taak om ons te richten op de eer van God. Om Hem te eren. Om onder deze Herder te willen leven. Om ons leven voor Hem open te leggen, met alle pijnlijke wonden en vragen en schaamte. Maar dan zal Hij de rest doen. Nee, Hij zal alles doen. Door Zijn Geest.

En wat is het mooi als je daar soms al iets van mag merken. Als je bijvoorbeeld tegen alle teleurstellingen in blijft geloven en ervoor gaat. Of als je in deze samenleving waarin alles gericht is op de mens, blijft zoeken naar de wil van God, naar wat de bedoeling van God is met je leven en met alles wat je van Hem hebt gekregen. Wat mooi als je al iets van dat nieuwe hart mag merken. Dat het inderdaad klopt. Dat de Geest leven in je binnenste blaast, terwijl er zo weinig leven in jezelf valt te bespeuren. Of dat je bijvoorbeeld sterk blijft staan tegen bepaalde verleidingen in, of onzuivere gevoelens die je helemaal dreigen mee te slepen. Of dat je merkt dat je in het dienen en dicht-bij-God-leven inderdaad de echte vreugde en het diepe geluk vindt.

Soli Deo Gloria

Ik heb als titel van de preek de Latijnse woorden *Soli Deo Gloria* gebruikt. U heeft ze alleen geen enkele keer in de preek gelezen... Ik noem ze nu op het einde, omdat in die drie woorden eigenlijk heel de preek is samengevat. *Soli Deo Gloria*. Alleen God de eer.

Alleen God de eer, vanwege die bijzondere redding die Hij voor ons op het oog heeft. Een allesomvattende redding, persoonlijk en voor heel de wereld, voor nu en voor de toekomst, redding voor lichaam en hart en ziel. *Alleen God de eer*, want God komt op voor Zijn eer. Hij wil de eer ontvangen die Hij waard is. Maar dat betekent voor ons geen vermindering van vreugde, maar juist maximale vreugde.

Alleen God de eer en om God te kunnen eren geeft Hij ons een nieuw hart en van Zijn Geest in ons binnenste. God heeft echt aan alles gedacht. Laten wij dan met alles wat in ons is aan Hem denken en Hem danken. *Soli Deo Gloria!*